

Rapport till kongressen – uppföljning av motionen

"KOMPASSEN"

Inledning

År 2021 fattade RFSU:s kongressbeslut om att ta fram ett nytt idéprogram för RFSU. Det nya idéprogrammet skulle beskriva RFSU:s värderingar, ideologi, samhällssyn och samhällsanalys. Kongressen beslutade också att RFSU:s nya idéprogram skulle visa hur RFSU ser på relevanta samhällsfenomen på ett övergripande sätt, men inte innehålla dagsaktuella frågor.

Under 2021-2023 bjöds RFSU:s medlemmar in till att utforma det nya idéprogrammet. Resultatet blev Kompassen som lades fram som proposition till kongressen 2023. Med Kompassen gick RFSU från ett tidigare idéprogram som tog ställning i sakfrågor till ett idéprogram som beskriver organisationens övergripande värderingar. I propositionen från 2023 att *"Kompassen ska styra RFSU i beslut mellan kongresser och är därför ett av organisationens viktigaste styrdokument."*

Beslut

På kongressen 2023 fattades beslut om att godkänna det nya förslaget på idéprogram. Kongressen fattade också beslut om:

att uppdra till FS att ta fram och pilottesta en modell för hur idéprogrammet ska implementeras och positioner tas fram. Processen ska ske i samråd med ordförandekonferensen och även ge enskilda medlemmar en enkel och tillgänglig möjlighet till inspel. Modellen för framtagande av positioner ska inkludera medlemsinflytande, transparens och tillgänglighet samt ha en tydlig och enkel struktur."

Uppföljning av kongressbeslutet

Kongressbeslutet handlar om att skapa ökad transparens och tillgänglighet och en större tydlighet kring hur positioner tas fram. För medlemmar och förtroendevalda ska det vara enkelt att veta var RFSU står i en viss fråga, vilket i sin tur är en förutsättning för att kunna påverka och ha inflytande. Kongressbeslutet lyfter också

viktiga frågor om medlemsinflytande. Här nedan presenteras hur FS arbetar med dessa områden.

Medlemsinflytande

Uppdraget från kongressen lyfter hur medlemmar kan ha inflytande kopplat till RFSU:s positioner. De senaste åren har RFSU haft flera större strategiska processer som har byggt på delaktighet och medlemsinflytande:

- Sextanten är RFSU:s första gemensamma strategiska dokument och slår fast våra prioriterade mål. Framtagandet av Sextanten involverade ett hundratal medlemmar som var med och påverkade det slutgiltiga resultatet. Sextanten beslutades av kongressen 2021.
- Alla medlemmar bjöds under 2022 in till en process för att formulera RFSU:s grundläggande värderingar. Resultatet blev det nya idéprogrammet Kompassen som beslutades på kongressen 2023.
- Till årets kongress 2025 har Sextanten reviderats. Medlemmar har kunnat delta och påverka skrivningarna, vilket bland annat har resulterat i att perspektiv om sexuell och reproduktiv rättvisa samt skrivningar om demokratiskt utrymme har stärkts

Dessa styrdokument har tagits fram i nära dialog med RFSU:s medlemmar och beslutats av kongressen. Tillsammans med stadgarna utgör de basen för allt RFSU:s arbete och ger en riktning för förbundsstyrelsen (FS) i att formulera positioner och ställningstaganden mellan kongresserna.

Ökad transparens och tillgänglighet

Trots viktiga steg för ökat medlemsinflytande ser FS fortsatt behov av att göra RFSU:s positioner, kunskap och analyser mer tillgängliga. Medlemsundersökningen 2024 visade att det främsta skälet till medlemskap är viljan att ta ställning för RFSU:s arbete. Många bidrar även genom att sprida organisationens budskap. För att kunna påverka RFSU:s ståndpunkter och vara ambassadörer för våra frågor behöver medlemmar enkelt kunna ta del av relevanta underlag och argument. Under 2025 har RFSU därför startat ett utvecklingsarbete för att tillgängliggöra kunskap och positioner. Förbundskansliet har fått i uppdrag att skapa en databas – "RFSU-hjärnan" – som samlar analyser och kunskap om SRHR. En medlemsenkät i början av året har samlat in önskemål kring informationsbehov och tillgång, och resultaten blir viktiga för det fortsatta arbetet.

I samband med en omorganisering 2024 inrättades två nya enheter: Kunskap & lärande samt Politik & påverkan. De har ett särskilt ansvar för att utveckla positioner och skapa forum för lärande inom organisationen.

Större tydlighet kring hur positioner tas fram

Som beskrivits här ovan beslutas RFSU:s övergripande styrdokument (Sextanten, Kompassen och stadgarna) av kongressen och anger riktningen för RFSU. Utifrån dessa styrdokument tar RFSU löpande fram positioner och ställningstaganden kring frågor som är aktuella i samhällsdebatten och där RFSU identifierat att vi behöver ta ställning eller ha en fördjupad analys.

FS ser att RFSU behöver ha olika modeller för att ta fram en position eller ta ställning i en politisk sakfråga beroende på vilken typ av fråga det handlar om. Om det är en fråga som påverkar hela organisationen och som är av principiell karaktär behövs en större process med möjlighet till delaktighet. För andra frågor, som är mer avgränsade och där Sextanten och Kompassen ger en tydlig vägledning, är det inte nödvändigt med en sådan process.

Nedan presenteras tre modeller för hur positioner och ställningstaganden tas fram:

1. Frågor av principiell karaktär som rör hela organisationen bör lyftas för diskussion i ordförandekonferensen eller medlemsrörelsen. Ett exempel är den position om antirasism som arbetas fram under våren 2025. Hur RFSU definierar antirasism och vad det innebär för RFSU att vara en antirasistisk aktör är frågor som rör hela organisationen och som är principiellt viktiga. Positionen om antirasism kommer därför att lyftas till ordförandekonferensen och i andra forum inom organisationen utöver diskussioner i förbundsstyrelsen.
2. Politiska sakfrågor av principiell karaktär lyfts till förbundsstyrelsen för diskussion och beslut om RFSU:s ställningstagande.
3. Frågor där RFSU:s styrdokument ger tydlig vägledning och som inte är nya för RFSU, beslutas av RFSU:s generalsekreterare eller chef på förbundskansliet. Ett exempel är RFSU:s ställningstagande kopplat till den nya läroplansutredningen där skrivningar om sexualundervisning försvagas.

Medskick från ordförandekonferensen

Innehållet i denna rapport har presenterats för ordförandekonferensen i mars 2025. Ordförandekonferensen lyfte att internkommunikationen behöver förbättras och

att lokalföreningarna behöver få förhandsinformation när RFSU tar ställning i en fråga. Tydligare kommunikationsplaner med frågor och svar samt information om vem man kan vända sig till om man har ytterligare frågor efterfrågades. Ordförandekonferensen lyfte också att positioner bör vara tydliga och lättillgängliga och att det är viktigt att fånga upp den kunskap som finns hos RFSU:s lokalföreningar när FS ska ta fram en position.

Detta är viktiga medskick som FS tar med sig i det fortsatta arbetet med att skapa större transparens och tydlighet kring RFSU:s positioner.

Sammanfattning och arbetet framåt

Uppdraget från kongressen lyfter viktiga frågor om medlemsinflytande och ökad transparens och tillgänglighet kopplat till RFSU:s positioner.

Sextanten och Kompassen utgör RFSU:s ideologiska grund och beslutas av kongressen. Dessa dokument har tagits fram i dialog med RFSU:s medlemsrörelse, och med en hög grad av medlemsinflytande. Sextanten och Kompassen är den ideologiska grund som FS utgår ifrån när Utöver detta tar RFSU fram positioner och ställningstaganden löpande vilket kan göras på olika sätt beroende på frågans karaktär.

Under 2025 planeras det att ta fram positioner som ger en fördjupad analys av Sextantens inriktningsmål och centrala perspektiv i Kompassen (antirasism; intersektionell feminism och sexuell; reproduktiv rättvisa och lustperspektiv). Dessa positioner kommer att ge en fördjupande analys av RFSU:s prioriterade områden och perspektiv. Positionerna kommer att tillgängliggöras för alla inom RFSU.

En förutsättning för att kunna påverka är att det finns en transparens och tillgänglighet kring RFSU:s positioner. Förbundskansliet har därför fått i uppdrag att utveckla en gemensam kunskapsbas för alla i RFSU genom att samla RFSU:s positioner, kunskap och analyser kring SRHR i "RFSU-hjärnan".

FS ser också att det finns behov av att ytterligare stärka internkommunikationen och att proaktivt kommunicera till RFSU:s lokalföreningar i samband med nya ställningstaganden och/eller vid uttalanden som rör hela organisationen.